

№8/2014
қыркүйек/сентябрь

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТАНЫМДЫҚ ЖУРНАЛ
РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛ

ALMATY 2014

ДОСТАСТЫҚТЫҢ МӘДЕНИ АСТАНАСЫ
КУЛЬТУРНАЯ СТОЛИЦА СОДРУЖЕСТВА
CULTURAL CAPITAL OF CIS

25-27
ҚЫРКҮЙЕК/СЕНТЯБРЯ

МЕТАМОРФОЗЫ ПАМЯТИ:
ОТ НАСЛЕДИЯ К СОВРЕМЕННОСТИ
МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
ПО МУЗЕЙНОМУ ДЕЛУ

ОТКРЫТАЯ АЗИЯ – ОТКРЫТЫЙ МУЗЕЙ
IV РЕГИОНАЛЬНЫЙ
ЦЕНТРАЛЬНО-АЗИАТСКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

БІРЛЕСКЕН
О Б Ъ Е Д И Н Е Н Н Ы Й

МҰРАЖАЙ
М У З Е Й Н Ы Й

ФОРУМЫ
Ф О Р У М

Еліміз қайтып күй кешсе, “Атамекен”
Қазақстан Картасы” да солай тыныс алуы тиіс.

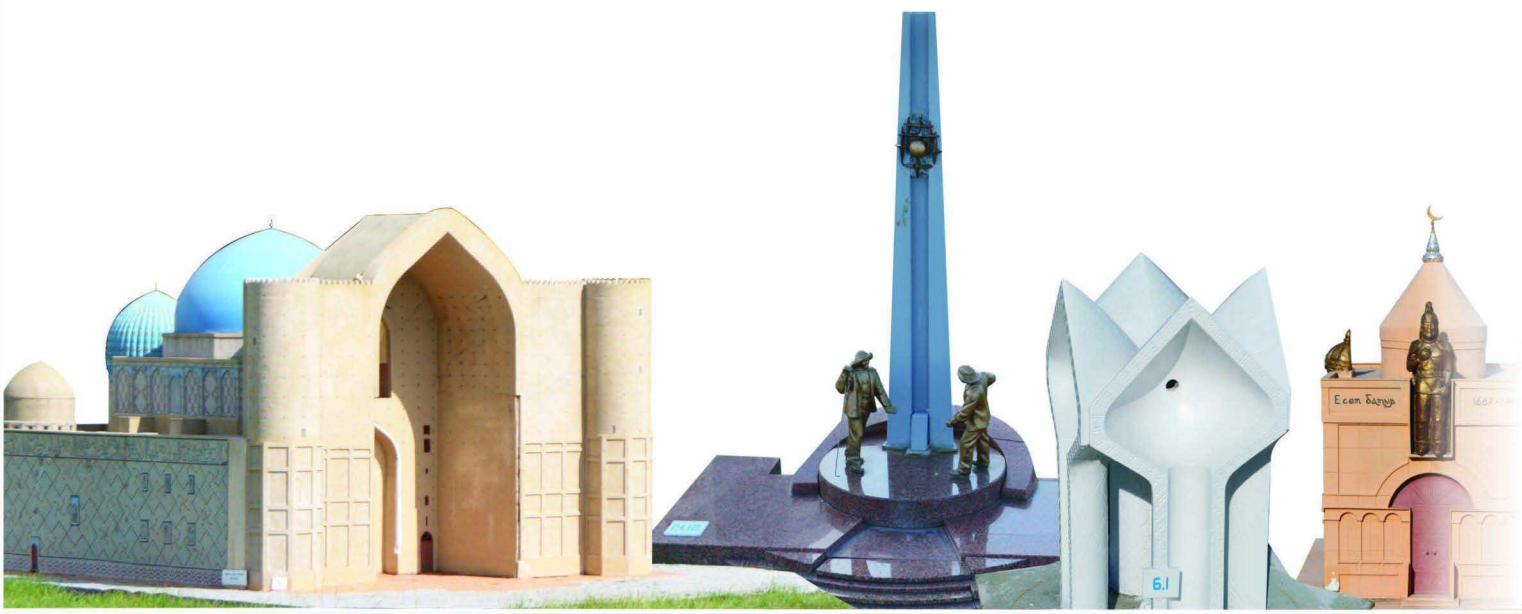
Нұрсұлтан Назарбаев

АТАМЕКЕН
73 жыл
лет

“Атамекен” Қазақстан Картасы”
этно-мемориалдық кешені” МКҚК

ҚАЗАҒЫМНЫҢ АЛТЫН ҰЯСЫ – АТАМЕКЕН

Редакция алқасы:

Б. Б. Мажағұлов	Астана қаласы Мәдениет басқармасының басшысы
Ә. У. Тарази	Қазақстанның халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлығының лауреаты
А. К. Кекілбаев	Абай атындағы мемлекеттік сыйлығының лауреаты
Н. Т. Айт	С. Сейфуллин атындағы тарихи-өлкетану мұражайының директоры
А. Р. Умиршина	Астана қаласы Тәуелсіздік сарайының директоры
Б. Г. Аяған	Астана қаласы тарих институтының директоры
А. Ш. Нұразхан	Алтын және бағалы металдары мемлекеттік мұражайының директоры
Ә. Е. Өтегенова	ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері жөніндегі бас-хатшысы
Б. Ж. Жүнісбеков	Саяси қуғын-сүргін және тоталитаризм құрбандарының «АЛЖИР» мемориалды-мұражай кешенінің директоры
Б. К. Оразымбетова	ҚР Мәдени қайраткері, экскурсиялық бюроның ғылыми-әдістемелік жөніндегі басшысы

Выходные данные журнала

Республиканский научно-познавательный журнал «Астана қаласының мәдени мұрасы» - «Культурное наследие города Астаны» № 8/2014 г.
Издаётся с марта 2014 года
Периодичность – один раз в месяц
Журнал выпускается при содействии Министерства культуры и информации РК, Управления культуры акимата города Астаны.
Учредитель и издатель ГККП «Этно-мемориальный комплекс «Карта Казахстана «Атамекен» акимата города Астаны

Почтовый адрес редакции: 010000, Астана, Кургальджинское шоссе, 2/1
тел.: +7 (7172) 24-31-72
www.atamekenmap.kz, e-mail: atameken2011@mail.ru

Формат 18,5x28,7
Бумага мелованная двусторонняя, плотность на 130 г/м²
Обложка формата А4 плотность 250 г/м²
Заказ № 8

Журнал зарегистрирован в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан.
Регистрационное свидетельство № 14225-Ж от 4 марта 2014 г.
Мнение авторов материалов может не совпадать с позицией редакции. За точность публикуемых сведений и цитат ответственность несут авторы материалов. Редакция оставляет за собой право редактировать материалы.
Редакция не рецензирует и не возвращает рукописи.
Журнал отпечатан в собственной типографии.
Тираж 1000 экз.

**АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ
МӘДЕНИ МҰРАСЫ
КУЛЬТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ
ГОРОДА АСТАНЫ**

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТАНЫМДЫҚ ЖУРНАЛЫ

МАЗМҰНЫ/СОДЕРЖАНИЕ

4	Кемел ел
5	Детям – о первом Президенте
8	Культура в Казахстане – грядут перемены
12	Халықаралық ынтымақтастықты дамытуға арналған бағыт
14	Метаморфозы памяти от наследия – к современности
18	Бас редактор бағаны
19	Алтын күз мерекесі
22	Қазағымның алтын ұясы – Атамекен
25	Жасыл әлем
26	Проехали по святым местам
28	Сырдарияның төменгі ағысындағы ескерткіштердің зерттелу тарихынан
32	Сыбызғы сыры
34	Звезды – на «Шелковом пути»
36	Мұражайлық тәсілдер арқылы тәрбиелеудің ерекшеліктері
38	Методология и методы исследования музейной педагогики
40	Methodology and methods of research of museum pedagogics
42	Музей – мекеменің айнасы
44	Құрманғазы ескерткіші
45	«Мектепте оқып жүргенде тарих пәнін қызығып оқыған болатынымын»
46	Ағаштың құдыреті
47	Бәйтерек монументі
48	Түн ортасының арғы беті
50	Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшелері марапатталды
51	Наградили членов Ассамблеи народа Казахстана
52	Қазақстан халқы тілдерінің фестивалі
52	«Кемел тілдің келешегі» жастар акциясы
53	Еңбек күні
53	Көшпелі күннің көрмесі
54	«Звезды на Байкале» встречают победителей «Astana piano passion»
55	“Stars of Baikal” meet winners of “Astana Piano Passion”
56	Жапонияның сұлулық әлемі

Бас редактор – Әсем Сағиқызы

Бас редактордың орынбасары – Гүлжәмила Сәрсенбайқызы

Тілшілер: Татьяна Казанцева, Жәмила Сәрсенбай, Зылиха Салих, Сезім Жүсіпқызы, Аслан Есен, Әсем Сағидолла,

Дизайнер: Раушан Танабаева

Фотограф: Ерсайын Болат

КЕМЕЛ ЕЛ

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының кітапханасы «Кемел ел» жастарды тәрбиелеу Орталығының мүшелері мектеп оқушыларымен кездесті.

Кездесуге жоғары сынып оқу үздіктерін, зияткерлік сайыстар мен спорттық шаралардың жеңімпаздары қатысты. Олар Елбасының кітапханасы орналасқан сәулет өнерінің бірегей туындысы болып табылатын жаңа ғимаратты алғашқылардың бірі болып тамашалады.

Кездесу барысында Елбасы кітапханасының шығарған Н.Ә.Назарбаев туралы «Біздің Президент» атты кітаптың тұсауы кесілді. Кітап орта және жоғары сынып оқушыларына арналды. Балалар үшін жазылғанымен, авторлар күрмеуі қиын мәселелерден аттап өтпей, түсіндіріп береді.

Кітапта Нұрсұлтан Назарбаевтың қарапайым ауыл баласынан бастап, Президент, әлемдік деңгейдегі көреген саясаткерге айналғанға дейінгі өмір жолы сараланады. Авторлар елбасының

өмірбаяны біздің көз алдымызда қарыштап дамып келе жатқан Қазақстанның жаңа тарихы мен мемлекетіміздің болашағын түсіндіріп беретін кілт іспетті деп біледі.

Еңбектің әр тарауы Мемлекет басшысы өмірінің есте қаларлық маңызды кезеңдеріне арналып, тұтас алғанда Президент өмірбаянын құрайды.

Тұсаукесер рәсімін өткізген жастарды тәрбиелеу Орталығының мүшелері кітаптың жеңіл, қарапайым тілмен жазылғандығын ерекше атап өтті. Бұл шығарманы оңай оқып, терең ұғындырады. Ел, қоғам және жалпы әлем туралы білімді жоғарлатуда берері мол болғандықтан, Қазақстан тарихын зерттеудегі қосымша оқу құралы ретінде пайдалануға болады.

Жамила САРСЕНБАЙ

ДЕТЯМ – О ПЕРВОМ ПРЕЗИДЕНТЕ

Вышла в свет документальная повесть для детей о Президенте Казахстана

Презентация книги «Наш Президент» была презентована сотрудниками Центра воспитания молодежи «Кемел Ел» Библиотеки первого Президента РК – Лидера нации.

На эту встречу и на первую экскурсию в новое здание библиотеки были приглашены учащиеся столичных школ – старшекласники, отличники учебы, победители интеллектуальных и спортивных состязаний.

Ребятам здесь абсолютно все было интересно. И стоит ли удивляться, что особенно понравился им контент интерактивной экспозиции и личная библиотека Главы государства.

На этой встрече начальник Канцелярии Президента РК, исполняющий обязанности директора библиотеки Махмуд Касымбеков рассказал юным казахстанцам, что эта организация открыта для всех, кто интересуются новейшей историей Казахстана.

Что же касается новой книги – документальной повести о Нурсултане Назарбаеве «Наш Президент», которая издана библиотекой, то ее читательская аудитория – дети среднего и старшего школьного возраста.

Как пояснил Махмуд Касымбеков, в ней авторы хотели рассказать детям о жизни и деятельности Елбасы, «о трудном и одновременно ярком и удивительном жизненном пути Нурсултана Назарбаева – от простого сельского мальчишки до Главы государства и политика мирового масштаба».

– Главы книги посвящены родному краю Нурсултана Назарбаева. Рассказывают о его школьных годах, учебе на Украине, трудовой биографии у доменной печи, руководителя региона и республики, – знакомит с содержанием новой книги руководитель Канцелярии Президента РК.

По его словам, последняя глава книги «Светлой дорогой независимости» повествует

о современном Казахстане, от которого впоследствии и будет зависеть будущее нашей страны».

Первый тираж книги – 23 тысячи экземпляров. Издание выпущено пока только на русском языке. Однако в данное время готовится к печати версия и на казахском.

Как пояснил начальник Канцелярии Главы государства, в ближайшее время эта повесть поступит

в учебные заведения регионов страны.

– Первым пунктом, куда готовимся передать более тысячи экземпляров книг – Жамбылская область, – рассказал Касымбеков.

А сами авторы книги говорят о том, что «биография Елбасы – ключ к пониманию не только современной истории Казахстана, стремительно развивающейся на наших глазах, но и будущего страны».

Своим мнением о повести поделились и те, для кого она собственно и была написана.

Как завершила студентка 3 курса Казахского Агротехнического Университета имени Сакена Сейфуллина, Асанова Енлик, член Центра воспитания молодежи «Кемел Ел», молодое поколение Казахстана, будучи свидетелями этого процесса, ощущают его пульс.

По ее словам, книга посвящена самой важной и интересной в истории теме – зарождению нового независимого государства и роли личности руководителя.

Ни одно наблюдение авторов не оставляет читателей равнодушным, заставляет задуматься.

– Каждый приведенный в книге факт наводит на размышления, и их немало, – говорит Енлик Асанова.

Призналась в том, что прочла повесть на одном дыхании и ученица 11 класса СШ № 36 столицы Адина Шугай. Теперь ей хочется рассказать о книге своим сверстникам.

По мнению школьницы, книга не только рассказывает о прошлом нашей страны, но и помогает сформировать у молодого поколения гражданственность и патриотизм, что так важно в наше непростое время.

Необходимо также отметить, что авторы нового издания не адаптируют сложные вопросы исключительно к детской аудитории, равно так и не дают упрощенные толкования на многие важные моменты своего повествования, заставляя детей задуматься над тем, что они читают.

Авторы считают, что для получения полноценных знаний недостаточно наизусть выучить информацию. Они советуют детям «научиться устанавливать причинно-следственные связи, понимать внутренний механизм происходящих в стране событий и сложных процессов».

Под занавес встречи Касымбеков выполнил приятную миссию: вручил школьникам на память о первой экскурсии в библиотеку книгу «Наш Президент» с дарственной надписью авторов.

Думается, что этот день останется в жизни ребят ярким и особенно приятным воспоминанием.

Татьяна КАЗАНЦЕВА

TO CHILDREN IS ABOUT THE FIRST PRESIDENT

The documentary story for children is about the President of Kazakhstan was published.

The book presentation of «Our President» was presented of the centre workers of education of youth «Kemel El» Library of the first President of Kazakhstan - Leader of the nation.

For this purpose pupils of capital schools are seniors, excellent students, winners of intellectual and sports meets were invited to this meeting and to the first excursion to the new building of library.

Children here all was interesting. And whether it is worth being surprised that content of an interactive exposition and a private library of the Head of state especially was pleasant.

At this meeting the chief of staff of the President of Kazakhstan, the acting as the director of Library Mahmoud Kasymbekov rasskzaat to young Kazakhstan citizens that this organization is open for all who be interested in the contemporary history of Kazakhstan.

As for the new book is documentary story about Nursultan Nazarbayev «Our President» who was published by Library, its reader's audience are children of an average and advanced school age.

As Mahmoud Kasymbevo explained, authors wanted to tell children about life and Elbasy's activity, «about difficult and at the same time bright and surprising course of life of Nursultan Nazarbayev - from the simple rural boy to the Head of state and the global politician».

- Book chapters are devoted to Nursultan Nazarbayev's native land. It tell about his school days, study in Ukraine, a working career at a blast furnace, the head of the region and the republic, - the head of Office of the President of RK acquaints with contents of the new book.

According to him, the final chapter of the book «Light expensive independence» narrates about modern Kazakhstan, its future of our country».

First circulation of the book-23 thousand copies. The edition is issued while only in Russian, the press the version and on Kazakh also is prepared.

As the chief of staff of the Head of state, soon this story поступит explained educational institutions of regions of the country.

- The first point where we are going to give more than one thousand copies of books - Zhambylsky area, - Kasymbekov told.

«Elbasy's biography is a key to understanding not only the modern history of Kazakhstan which is promptly developing before our eyes, but also the country future».

As the student certified 3 courses of the Kazakh Agrotechnical University of a name Saken Seifullin Asanova Enlik, the member of the Center the member of the Center of education of youth «Kemel El», young generation of Kazakhstan, having witnessed this process, feel its pulse.

According to her, the book is devoted to the subject most important and interesting in the history - origin of the new independent state and a role of the identity of the head.

Any supervision of authors doesn't leave readers indifferent, sets thinking.

- Each fact given in the book directs at reflections, and there is a lot of them, - Enlik Asanova speaks.

As admitted that read the story on one breath and the schoolgirl of the 11th class SSh No. 36 of the capital of Adin Shugay. Now she wants to tell about the book to the contemporaries. According to the schoolgirl, the book not only tells about prokshly of our country, but also helps to create civic consciousness and patriotism that is so important in our hard time at young generation.

It should be noted also, authors of the new edition don't adapt difficult questions only for children's audience, equally don't give the simplified interpretation on many important points of the narration, setting children thinking on that they read.

As author considers to gain full-fledged knowledge, it isn't enough to learn information by heart. They advise children «to learn to establish relationships of cause and effect, to understand the internal mechanism of events occurring in the country and difficult processes.

In the end of a meeting Kasymbekov executed pleasant mission: it handed over to school students for memory to the first excursion in the Library of «Our Prezident» with a donative inscription of authors.

It is thought that it is day remains in life of children a bright and pleasant memories.

Tatyana KAZANTSEVA

КУЛЬТУРА В КАЗАХСТАНЕ – ГРЯДУТ ПЕРЕМЕНЫ

Координацию культурной сферы в Казахстане возьмут на себя худсоветы. В культурной сфере Казахстана грядут позитивные перемены.

Очевидный факт: сегодня культурная сфера Казахстана нуждается не только в активной государственной поддержке. Ей требуется объединение усилий всего человеческого и духовного потенциала страны для того, чтобы вывести культуру на качественно новый уровень. Без этого в наш век глобализации просто не обойтись.

Достижения, проблемы и перспективы в культурной политике – эти и вопросы поднимал министр культуры и спорта РК Арыстанбек Мухамедиулы накануне на правительственном часе в мажилисе парламента РК и на площадке службы центральных коммуникаций при президенте РК.

Так, глава культурно-спортивного ведомства страны рассказал о том, что в стране будут созданы художественные советы. Эти структуры в своей работе будут ориентированы на то, что объединить усилия и интересы центральных и местных исполнительных органов, а также организаций культуры, для выработки согласованных подходов в сфере культурной политики.

– Мы в художественном совете будем

АРЫСТАНБЕК МУХАМЕДИУЛЫ

Министр культуры и спорта РК

закреплять репертуарную политику в области кадрового обеспечения и в сфере гастрольной деятельности, – поделился хорошей новостью министр.

При этом он сделал акцент на том, что сегодня в стране существуют диспропорции в репертуарной политике.

Поэтому, по словам Арыстанбека Мухамедиулы, «именно в художественном

совете мы будем решать, какой репертуар должен быть у театра».

– Он должен включать как классику, так и произведения местных драматургов. А уже с правильно выбранным репертуаром мы должны прививать нашей молодежи чувство патриотизма, – высказал свою точку зрения министр.

Однако на фоне проблем в культуре есть и явный позитив. Так, по данным главы культурно-спортивного ведомства республики, динамика открытия театров в Казахстане самая высокая на просторах СНГ.

– Динамика по открытию театров в Казахстане является самой высокой среди стран СНГ, – констатировал министр и при этом аргументировал это фактами.

По его словам, «за годы независимости у нас открылось 18 новых театров».

– Это самый высокий показатель среди стран СНГ. В Уральске, Караганде и Костаная были построены новые театральные здания. Этой положительной динамики удалось добиться только благодаря государственной поддержке, – проинформировал Мухамедиулы.

Наряду с этим, министр сообщил о формировании при Министерстве культуры и спорта республики творческих советов по театрам и музейному делу.

Все это очень актуально сегодня. По словам министра, в настоящее время нет единого органа, который бы координировал деятельность театров и музеев. Правда, некоторые театры подчиняются местным исполнительным органам, тогда как за подготовку кадров отвечает Министерство образования и науки РК.

Немного статистики в тему: в Казахстане на сегодняшний день функционирует 52 государственных театра и 43 региональных. Еще более 10 театров работают в различных направлениях.

Гастроли гастролям рознь

На фоне обозначенных выше проблем в культурной сфере в Казахстане не достаточно развит культурный туризм, а также слабо адекватной организации гастрольные туры региональных театров по стране.

Министр обратил внимание на то, что «в республике, к сожалению, нет такой системы, как гастрольная деятельность».

– Особенно в регионах. Конечно, наши регионы заслуживают, чтобы там смотрели новые постановки. И надо сделать так, чтобы региональные театры показывали в столице или в других городах

свои спектакли. Это как раз и будет свидетельствовать о том, где лучшим образом поставлена творческая жизнь, – добавил министр.

Культурный туризм

Наряду с этим, министр культуры и спорта заявил, что в отличие от зарубежных стран, Казахстану сегодня рассчитывать на культурный туризм практически не стоит.

– К сожалению, в республике культурный туризм не так развит, потому что во многих странах, как вы знаете, одна треть доходов идет от туризма. Если туризм, в первую очередь, предполагает отдых; то второе направление в отрасли - это культура. И чем раньше и быстрее мы наладим пропаганду наших музеев-заповедников, тем больше благ будет для нашей страны, – считает Мухамедиулы.

Кадры решают все

Не обошел стороной министр и такой актуальный аспект, как кадровая политика в культурной сфере. При этом он подверг критике руководителей казахстанских театров, которые, пользуясь своим служебным положением, отдают главные роли в спектаклях своим женам.

– У нас в республике, к сожалению, один человек может выполнять функции и директора театра, и художественного руководителя, и еще кого-то. Это наш недостаток. В итоге некоторые руководители казахстанских театров, злоупотребляя своим служебным положением, ставят на главные роли в постановках своих жен, – сказал Арыстанбек Мухамедиулы.

По его словам, на сегодня в театрах республики нужен грамотный подход к каждой должности в отдельности.

– То есть директор должен выполнять свои непосредственные функции, а художественный руководитель – свои, – сделал акцент министр.

Позаботиться о репертуаре

Наряду с этим, по мнению министра, есть потребность внести корректировки в репертуары отечественных театров.

– Репертуары наших театров должны включать как классику, так и произведения местных драматургов. И конечно, в первую очередь, эти постановки должны быть направлены на воспитание патриотизма нашей молодежи. Мы должны ставить пьесы о наших современных героях, которые спасают семьи из огня и так далее. У нас есть такие люди, – уверен министр.

К слову сказать, в 2013 году 54 театра республики показали 1 368 спектаклей (831 – для взрослых и 537 – для детей, в том числе 215 кукольных). В течение последних четырех лет театрами было поставлено 48 397 спектаклей, из них 1 225 новых постановок. И все это увидели более 8,5 миллионов зрителей.

Без науки – никуда

Плюс ко всему, министр культуры и спорта не преминул отметить, что музеям в Казахстане, следуя мировому опыту, не мешало бы заняться научно-исследовательской деятельностью.

– Во всем мире музеи, прежде всего, это научно-исследовательские центры. И Эрмитаж, и Лувр, и Смитсоновский музей, все занимаются научно-исследовательской деятельностью, – привел убедительные примеры глава ведомства.

Кстати, на сегодня время в республике функционируют 237 государственных музеев и 2 частных. В их числе 6 музеев и 9 музеев-заповедников республиканского значения, 214 областного (из них 48 исторические, 86 краеведческие, 51 мемориальные, 7 естественнонаучные, 11 искусствоведческие, 10 музеев-заповедников) и 8 ведомственных музеев.

Иновации в культуру

Наряду с этим, глава культурно-спортивного ведомства страны, отвечая на вопросы журналистов во время брифинга в СЦК, обратил внимание на необходимость внедрять в музеях современные технологии.

Для примера он рассказал о том, что в июле этого года в новом Национальном музее РК были открыты 2 зала, в которых используются IT-технологии.

– Это зал Независимости, где все представлено в мультимедийном развитии. А также зал Астаны, где для зрительного эффекта и масштабности демонстрируются возможности современных технологий, – рассказал министр.

За опытом – за границу

Помимо этого, как отметил глава ведомства, для повышения профессионального уровня театральных деятелей по линии Министерства организованы стажировки в ведущих мировых центрах обучения.

– Для повышения профессиональной квалификации по линии Министерства организованы стажировки в ведущих мировых центрах обучения, таких как Академия театра Ла Скала, Венская опера, Мариинский театр, Фонд Перголези Спонтини, Школа Итальянской оперы в Болонье, Санкт-Петербургская академия театрального искусства и других, – поделился информацией министр.

При этом он добавил, что «за последние три года стажировки прошли более 170 театральных деятелей».

К сведению, по состоянию на 1 сентября 2014 года, в республике работает 52 государственных театров (9 республиканских и 43 региональных). Среди них 3 оперы и балета, 24 драматических, 8 музыкальной драмы, 3 музыкальной комедии, 1 молодежный театр, 2 сатиры и юмора, 7 кукольных и 4 для детей и юношества.

Помимо казахских и русских национальных театров в стране работают немецкий, корейский, уйгурский и узбекский театры.

Культурное наследие – в приоритете

Не выпал из поля зрения министра и такой важный аспект, как сохранение историко-культурного наследия Казахстана. Актуальность этого направления на порядок возрастает в наш век глобализации и современной динамики развития общества.

И по этой причине, как подчеркнул глава ведомства, сохранность и целостность историко-культурного наследия страны становится важнейшей стратегической задачей.

И все это наводит на мысль, что музеям как главным хранилищам культурных ценностей в этом деле отводится особая роль.

Нельзя также не сказать, что грандиозным событием в культурной жизни страны стало открытие в Астане в этом году Национального музея Республики Казахстан. На сегодня этот храм культуры – крупнейший культурный центр в Центральной Азии.

Поэтому сегодня и в обозримой перспективе Национальному музею, как того требует столь высокий его статус, предстоит решать амбициозные задачи – стать центром науки, образования, коммуникации, культурной информации и творческих инноваций.

И уже на своем примере способствовать формированию научного мировоззрения в обществе, содействовать нравственному и эстетическому воспитанию подрастающего поколения страны.

И для достижения этих целей выставочная и культурно-массовая работа будет важнейшим инструментом активной презентации.

На этом фоне в республике необходимо строить визит-центры при историко-культурных заповедниках-музеях, как это практикуется в западных странах. Тогда были бы созданы все условия для приема посетителей, включая иностранных туристов.

– К сожалению, даже объекты, вошедшие в список Всемирного наследия ЮНЕСКО, такие как заповедник-музей «Тамгалы» или заповедник-музей «Азрет Султан», не имеют такой возможности, – констатировал министр.

Резюмируя сказанное, глава ведомства отметил, что сфере туризма должны помогать местные исполнительные органы, а также наладить взаимодействие для реализации совместных проектов.

И поэтому министр обратил особое внимание на то, в Концепции культурной политики Казахстана как важнейший приоритет обозначено развитие туристских кластеров. Они призваны активизировать работу объектов культуры для того, чтобы привлечь в страну туристические потоки для пропаганды исторического и культурного наследия, как в нашей стране, так и за рубежом.

Татьяна КАЗАНЦЕВА

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫ ДАМУҒА АРНАЛҒАН БАҒЫТ

Үстіміздегі жылы Алматы қаласына «Достастықтың мәдени астанасы» деген мәртебе берілді. Бұл өз кезегінде Алматыдағы шағын музейлердегі шеберлік сыныптар мен дөңгелек үстелдерді ұйымдастыруға себін тигізіп келеді. Іс жүзінде аймақаралық музей жобаларын таныстыруға, сондай-ақ, музей қызметінің тиімділігін арттыруды да көздейді. Жуырда Алматы қаласында «Тарихи жадының метаморфозы: мұралардан бүгінге дейін» тақырыбында үш күнге созылған конференция болып өтті.

Алматы мәдениетінің замануи кеңістігінде Қазақстан мұрасын дәріптеуге негізделді. Ал, кәсіби тәжірибе алмасу, музей жұмысындағы замануи зерттеулермен таныса отырып, музей мамандарының кәсіби өсуін көтеру мен бастамаларын қолдау форумның міндетіне жүктелді. Форумға елімізден басқа Қырғызстан, Тәжікстан, Өзбекстан мемлекеттерінен келген делегаттар өз елдеріндегі анағұрлым қызықты және инновациялық музей мамандарының кәсіби тәжірибелерімен бөлісті.

БАЗАРБАЙ АЛТАЕВ

ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің мәдениет және өнер комитеті тарихи-мәдени мұралар бөлімінің бастығы

Осы конференция бағытында музейлік жобалардың дәстүрлі байқауы «Ашық Азия – Ашық Музей» ІV Аймақтық Орталық Азиялық фестивалі де жүзеге асырылды. Бұл фестивалде адами болмыстың көрінісі айқындалып, мұражайлық қоғамдастықтың бірігуіне жол ашылды. Сол себептен форум аясында ұйымдастырылған фестивалде көтерілген кейбір мәселелер жаңаша қадамдарға бет бұруға, қазіргі заманғы мұражайлардың дамуын жалғастырмақ.

Форумның мақсаты — елдегі музейлер қызметін жетілдіру мен белсенділігін арттыру, мұражайлық практикаға инновациялық жұмыс әдістерін енгізу болып табылады. Сонымен қатар,

ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің мәдениет және өнер комитеті тарихи-мәдени мұралар бөлімінің бастығы Базарбай Алтаев форумды ашып, былай деді:

— Алматы қаласы еліміздің тек қана мәдени астанасы ғана емес, еліміздің ғылыми орталығы да болып саналады. Қазіргі кезде тарихи-мәдени мұраға көп көңіл бөлінгені соншалық, еліміздегі музейлердің қызметін арттыруда жұмыстар кеңінен атқарылуда. Бұл бағытта еліміздің жаңа астанасында орын тепкен ҚР Ұлттық

музейін айтып кетуге болады. Мұражай кеңістігінде әркез ұйымдастырылып отыратын әртүрлі көрмелердің өзі мәдени өмірдің жаңаша бағыттарға бет алғанынан хабардар етеді.

«Тарихи жадының метаморфозы: мұралардан бүгінге дейін» тақырыбындағы музей ісі бойынша өткізілген халықаралық конференциясы мәдени ортаны дамытуға бағытталған әлеуметтік-мәдени жобаларды жасау мен іске асыру мақсатында музейлердің қызметін арттыруды көздейді. Қазақстан мен Достастық елдерінің музейлеріндегі мәдени интеграция әдістері мен шеберлік сыныптарының өткізілуі де басты бағытты көздейді.

Анна Щербакова, (Москва, Ресей)
филология ғылымдарының кандидаты:

— Қандай мұражайды алып қарасақта, ол өзінің шығармашылығын көрсетуді меңзеп отырады. Бұл жағдай көбіне әдеби-мемориалдық музейлерде көрініс табады. Себебі, мұндай музейлерде өзіндік тәртібімен жұмыс жасау дәстүрге айналған.

Бұдан әрі Анна Щербакова музей қызметіндегі ерекшеліктерге де тоқталып өтті. Мұражай қызметін одан әрі жетілдіру үшін кейбір музейлерге өнер адамдарын шақыру оның қызығушылығын тудырады. Бұл үшін **мұражайды-театр бағдарламасын** қолға алуға болады. Аталмыш бағдарлама нені көрсетеді? Мәселен, отбасымен бірге театрға барған адамды музейді тамашалауға көндіру мүмкіндігі туады.

Юлия Сорокина, (Алматы, Қазақстан)

«Азия+» ҚҚ директоры:

— Қазіргі заманғы өнердің өткеніне көз жібере отырып, болашақта жетер жетістігінен еш үміт үзе алмаймыз. Мен үшін мына бір жағдай қызықтырады.

Мәселен, музей ісін дамыту мақсатында **балалар институтын** да құруға болады.

Джамшед Холиков, (Душанбе, Тәжікстан)

«Душанбе Артграунд» ресурстік орталығының директоры:

— Бір кездері ғалымдар үндістердің қолдан жасаған кілемдеріне және онда тамаша безендірілген оюларын көріп таң қалған екен. Осындай көптеген қызықты жайттарды біздер музей қызметкерлері кездескенде бір-бірімізге айтып отырамыз. Ал, мұндай жайттар мұражай қызметкерлерінің тәжірибе алмасуларына септігін тигізеді.

Конференцияға Армения, Әзірбайжан, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Украина елдерінің мұражай саласында еңбек ететін қызметкерлері мен шығармашылық маманның өкілдері қатысты. Мұражай ісінің дамуын осылайша жан-жақтан келген музей қызметкерлері талқылап, өз ойларын білдіріп жатты.

«Ашық Азия – Ашық Музей» ІV Аймақтық Орталық Азиялық фестивалі – дәстүрге айналған кәсіби форум болып табылады. Форумның негізінде мұражайлар тәжірибесіне мол әсерін тигізіп, жаңаша идеялардың туындауына себін тигізді. Ал, конференцияда көтерілген мәселелер оңды өзгерістердің орын алуына және музейдің белсенді әлеуметтік институтқа, сонымен қатар тиімді жобаларды айқындауға негіз болды. Бұл бағытта музейлік жетістіктердің көрмесі мен кәсіби шеберлік сыныптар өткізіліп, музей мамандарының кәсіби жағынан жетілуіне мүмкіндік берді.

Зылиха САЛИХ

МЕТАМОРФОЗЫ ПАМЯТИ ОТ НАСЛЕДИЯ – К СОВРЕМЕННОСТИ

Музеи стран СНГ предстоит модернизировать работу в духе времени. В южной столице прошел Объединенный музейный форум государств Содружества независимых государств (СНГ). И выглядит весьма символическим тот факт, что именно город Алматы выбран местом проведения для столь представительной диалоговой площадки музейного сообщества стран Содружества независимых государств. Ведь в 2014 году южная столица Казахстана примерила на себя роль Культурной столицы СНГ.

фонда гуманитарного сотрудничества (МФГС) России и Гуманитарного института сотрудничества с развивающимися странами из Нидерландов.

У всех, кто собрался на этой диалоговой площадке, была уникальная возможность обсудить самые актуальные проблемы в музейной сфере, а также поделиться со своими коллегами и представителями других творческих профессий бесценным опытом, который может быть им очень полезен.

В фокусе дискуссий в формате форума были такие злободневные аспекты, как необходимость активизировать и модернизировать работу музеев, актуальность внедрения в повседневную музейную практику инновационных технологий, а также актуализация наследия Казахстана в современном пространстве Алматы.

Поэтому в формате объединенного форума музеев были проведены сразу два важных мероприятия в культурной жизни стран СНГ: Международная музейная конференция «Метаморфозы памяти: от наследия к современности» и IV Регионального Центрально-Азиатского фестиваля «Открытая Азия – Открытый музей».

В роли организаторов данного мероприятия выступили Управление культуры города Алматы, Общественный фонд «Almadeniet», Центр современной культуры «Дешт-и-Арт» и ОО «Лаборатория общественного развития» при активной поддержке Межгосударственного

Сама программа форума была подчинена решению главных его задач. Они в том, чтобы у всех участников, повторимся, была возможность обменяться профессиональными навыками и методиками работы, а также познакомиться с новейшими разработками в музейной сфере. Кроме того, выявить и поддержать наиболее интересные инновационные музейные события в Казахстане, Кыргызстане, Таджикистане и Узбекистане, а также региональные инициативы своих коллег. Плюс к этому в фокусе внимания участников было развитие творческих коммуникаций южной столицы республики.

Итак, обо всем по порядку.

На Международной конференции по музейному делу был презентован опыт культурной интеграции в музеях Казахстана и стран Содружества. Помимо этого, опытные тренеры провели серию мастер-классов в пространстве музеев.

Плюс ко всему состоялся конкурс грантов на реализацию проектных предложений мастер-классов конференции «Метаморфозы памяти: от наследия к современности». Его победителями стали следующие участники: 1 место - грант на реализацию проекта получила команда Литературно-мемориального музейного комплекса С.Муканова, тренер Анна Щербакова; 2 место - Музей-квартира Нургисы Тлендиева, тренер Сабина Шихлинская; 3 место - История города Алматы, тренеры Наталья Копелянская и Сергей Ковалевский.

Следует отметить, что в докладах и выступлениях на конференции акцент был сделан на теме «Человек в музее». Говоря предметно, это мемориальные пространства известных людей, сотрудники музеев, а также посетители. Понять, насколько это важно, можно на примере Алматы, где преобладают

мемориальные музеи.

Что касается IV Регионального Центрально-Азиатского фестиваля «Открытая Азия – Открытый музей». Это ставший традиционным форум профессионалов. Он проходит в рамках регионального музейного проекта «MUZEUMстан». Впервые он был организован в 2005 году в Караганде.

Проведение фестиваля направлено на поиск в работе музеев новых проектов, оригинальных направлений и языков, которые уже помогли улучшить деятельность музеев. А также выявление потенциала, который поможет перспективному развитию этих храмов культуры, внесет в их деятельность свежую струю. И в будущем превратит в активные социальные институты, где пульсирует жизнь.

Поэтому именно сегодня так необходимо живое профессиональное общение всех представителей музейного сообщества, которые говорят на одном языке, понимая друг друга с полуслова.

И участники встречи единодушно признали, что музей сегодня может выжить лишь в том случае, если не будет застывшей субстанцией. Ему необходимо постоянно развиваться, становиться все более интерактивным и «живым» организмом, чтобы не потерять своего посетителя, приносить пользу культуре, способствуя духовному обогащению людей.

Культура спасет мир. Эта всем известная фраза в современном мире наполняется особым смыслом. Особенно на фоне глобальных вызовов и угроз.

Татьяна КАЗАНЦЕВА

В Объединенном музейном форуме от этно-мемориального комплекса «Карта Казахстана «Атамекен» выступал заместитель директора по науке отдела музейной педагогике **ЖУМБАЕВ БАТЫРХАН ЕЛИКОВИЧ.**

Этно-мемориальный комплекс «Карта Казахстана «Атамекен» был открыт 8 сентября 2001 года по инициативе Президента Республики Казахстан Н.А.Назарбаева. Учредителем предприятия является акимат города Астаны. Уполномоченным органом предприятия является Управление культуры города Астаны.

Познавательно-художественный комплекс «Карта Казахстана «Атамекен» познакомит Вас с историей государства, культурой народов его населяющих. Стилизованные горы, возвышенности, степи, леса, озера, символически обозначенные крупнейшие города составляют символический ансамбль этого центра культуры. Интересной частью Карты Казахстана «Атамекен» является декоративно - оформленная модель Каспийского моря. Путешествуя по дорожкам Карты, которые соответствуют главным автомобильным и железным дорогам страны, позволит изучить наиболее значительные достопримечательности Казахстана.

Этно-мемориальный комплекс занимает площадь 1,7 га.

На карте расположены 14 областей и 2 города- Астана и Алматы.

На базе этно-мемориального комплекса «Карта Казахстана «Атамекен» воссоздан международный комитет музеев ИКОМ Казахстан. 28 февраля 2013 года Председателем Национальной Комиссии Республики Казахстан по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО И.Тасмагамбетовым было

одобрено предложение о возобновлении деятельности Национального комитета ИКОМ на базе Этно-мемориального комплекса «Карта Казахстана «Атамекен».

ИКОМ это:

- Организация, созданная в 1946 году и для работников музеев и деятелей музейного пространства.

- Уникальная сеть, которая состоит из почти 30 000 членов и музейных специалистов во всем мире.

- Дипломатический альянс, в составе которого 137 стран, и цель которого является развитие музеев всего мира. Имеет консультативный статус при Экономическом и Социальном Совете ООН. Обладает ведущей силой в решении этических вопросов. 3 официальных языка: английский, французский и испанский языки.

ИКОМ — это международная организация музеев и музейных специалистов, которые занимаются хранением,

развитием и взаимодействием общества и мирового природного и культурного наследия, настоящего и будущего, материального и нематериального наследия. На прямую связь с этно-комплексом вышли музеи России, Белоруссии, Туркменистана, Украины, Азербайджана, Таджикистана, Молдовы, Венгрии, Турции.

Председателем Национального комитета ИКОМ Казахстана является Член Национальной Комиссии Республики Казахстан по делам ЮНЕСКО и ИСЕСКО, Директор Этно-мемориального комплекса «Карта Казахстана «Атамекен», доктор педагогических наук, профессор – Муналбаева Умитхан Дауренбековна.

ИКОМ Казахстан выпустил журналы «ИКОМ Казахстан. Наследие музеев Казахстана» и «Культурное наследие города Астаны».

Целью республиканского научно-познавательного журнала «ИКОМ Казахстан. Наследие музеев Казахстана» и «Культурное наследие города Астаны» является распространение информации, пропаганда деятельности музеев, которые находятся в Казахстане и в мире. А также способствует развитию культуры и является одним из научно-познавательных журналов.

А также в этно-мемориальном комплексе «Атамекен» карта Казахстана» создан отдел Музейной педагогики, где музей не только играет роль культурного заведения но и путем педагогики преподает разные уроки историй.

Музейная педагогика: «Условия и пути эффективного внедрения музейной педагогики в образовательный и воспитательный процесс». Преимущества воспитания учащихся средствами музейной педагогики состоят в том, что музейная педагогика является одной из форм, позволяющих восполнить пробелы в воспитании, решить множество проблем в образовании и усилить практико-ориентирующую составляющую образования в современной школе.

В связи с этим, Этно-мемориальный комплекс «Карта Казахстана «Атамекен» ежегодно весной проводит научно-методическую конференцию для заместителей директоров по учебно-воспитательной работе школ г. Астаны.

Так же этно-мемориальном комплексе «Атамекен» с 2011 года создан патриотический клуб «Атамекен» где каждый ученик города Астаны может стать экскурсоводом. Ежегодно в Атамекене проводится конкурс «Лучший Гид», конкурс проходит в 2 этапа и где после победителей конкурса ждут ценные призы и работа на летних каникулах экскурсоводами в комплексе, экскурсоводом платят заработную плату. Привлекая детей в гиды мы им даем возможность изучению языков, стилистику речи а так же будим у детей патриотические чувства любовь к родине путем знаний историй и культуры, географию Казахстана!

С 20 по 27 апреля ежегодно этно-мемориальный комплекс «Карта Казахстана «Атамекен» проводит конкурс «Лучший гид-экскурсовод – года» среди учащихся 6-10 классов школ г. Астаны. Целью данного Конкурса является расширение использования методов ведения экскурсии, углубление знаний экскурсионной теории, развитие творческой инициативы и гражданско-патриотического воспитания учащихся через активное участие в экскурсионной деятельности.

А так же ежегодно ко дню первого президента и ко дню независимости мы проводим конкурсы: «Лучший педагог»; «Лучший урок». В Конкурсе участвуют все общеобразовательные учреждения (школы) города Астаны.

Ежегодно все лучшие уроки печатаются в Республиканском научно-методическом сборнике «Үздік сабақ жинағы». И являются материальной базой, а так же наглядным пособием для открытых и вне классных уроков.

А так же у нас подписан Меморандум о взаимном сотрудничестве между Управлением образования Города Астаны и этно-мемориальным комплексом «Атамекен» Карта Казахстана» акимата города Астаны. Это дает возможность укреплять и развивать взаимное сотрудничество в области изучения истории независимости Республики Казахстан, всестороннего развития научно-исследовательской деятельности педагогов и учащихся столицы.

Стремление к расширению сферы научно-обоснованного продвижения достижений независимого Казахстана на основе новейших технологий и исследований является фундаментальной базой для патриотического воспитания молодого поколения.

Құрметті оқырман қауым!

Журналымыздың бұл жолғы нөмірінде ақпараттық жағынан да, танымдық материалдармен танысып, оқуға болады. Мәселен, ең алдымен елбасына арналған «Біздің Президент» (Наш Президент) кітабының жарыққа шыққанын айтуға болады. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының кітапханасы «Кемел ел» жастарды тәрбиелеу

Молшылық пен байлықты өзімен бірге алып жүретін алтын күздің алғашқы айы да өте шықты. Адамзат баласы үшін күз айы – мерекелі де берекелі болып саналады. Айнала сары алтындай жарқырап, қырман басы тазарып, құс базары тарқайтын кез ғой, бұл. Әсіресе, шығармашылықпен айналысып жүргендердің шабытын шалқытатын шақ десек де болады. Дәл осы мезгілдегі ауа райының өзгерісі адамның ішкі жан-дүниесіне әсер ететіні бар.

Татарстан Республикасының мәдени күндері болды. Бұл жолғы татар халқы өздерінің күз айында тойланатын ұлттық мерекесі – сабантой мерекесін елорда да атап өтуді жоспарға алыпты. Арнайы ұйымдастырылған іс-шараға Татарстан Республикасының президенті Рустам Минниханов пен Астана қаласының әкімі Иманғали Тасмағамбетов те қатысты.

Әрі танымдық, әрі көркемдік жағынан мемлекеттің тарихымен, онда тұратын халықтардың мәдениетімен танысуға мүмкіндік беретін «Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешені жақында 13 жылдығын атап өтті. Мерекелік іс-шара аясында «ҚАЗАҚ ҮЙІ» этно-ауылдың тұсаукесер рәсіміне орай Астана қаласы Суретшілер Одағының қылқалам шеберлері ұсынған халқымыздың тарихы мен шежіресін, ұлттық болмысы мен құндылықтарын көркем бейнелермен әспеттейтін «Қазағым – ұлы елім» тақырыбында көрменің ашылуымен жалғасын тапты.

Тағы бір мәдени шара ол – Алматы қаласында «Тарихи жадының метаморфозы: мұралардан бүгінге дейін» тақырыбында үш күнге созылған конференцияның өтуі еді. Осы конференция бағытында музейлік жобалардың дәстүрлі байқауы «Ашық Азия – Ашық Музей» ІVАймақтық Орталық Азиялық фестивалі де жүзеге асырылды. Бұл фестивалде адами болмыстың көрінісі айқындалып, мұражайлық қоғамдастықтың бірігуіне жол ашылды. Сол себептен форум аясында ұйымдастырылған фестивалде көтерілген кейбір мәселелер жанаша қадамдарға бет бұруға, қазіргі заманғы мұражайлардың дамуын жалғастырмақ.

Қадірлі оқырман қауым! Қарттарын сыйлаған халықпыз ғой. 1 қазан – барша қазақстандықтарды қарттар күнімен құттықтай отырып, оларға зор денсаулық, әрдайым аспандары ашық болсын дегім келеді. Қазыналы қарттарымыз аман-сау жүре берсін!

Сондай-ақ, ұстаздар мерекесімен құттықтаймың!

Құрметпен,
Әсем Сағиқызы

Орталығының мүшелері мектеп оқушыларымен кездесіп, кітапта елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлының балалық шағынан бастап, Президент, әлемдік деңгейге дейін көтерілген саясаткердің өмір жолы баяндалғаны жөнінде айтып өтеді.

Одан кейінгі елордадағы ауқымды мәдени жаңалықтардың бірі –

АЛТЫН КҮЗ МЕРЕКЕСІ

Сабантой — түркі халықтарының ішінде татар мен башқұрттардың ұлттық мерекесі. Егін жинау науқанынан кейін күз айында Татарстан Республикасы жиырманшы ғасырдың тоқсанынышы жылдарынан бастап, мемлекеттік деңгейде өткізіп келеді. Аталмыш мемлекеттің мәдениет және өнер қызметкерлері сабантой мерекесін елорда да атап өтуді жоспарға алыпты. Арнайы ұйымдастырылған іс-шараға Татарстан Республикасының президенті Рустам Минниханов пен Астана қаласының әкімі Иманғали Тасмағамбетов те қатысты.

Сабантой татар тілінен аударғанда «Жер өңдеу мерекесі» деген ұғымды білдіреді. Дәстүр бойынша татар халқы бұл мерекені жиын-терім көп болсын деген ырыммен бірнеше жылдардан бері тойлап келеді. Айтулы мереке бүгінде ЮНЕСКОның мәдени мұра жауһарлары тізіміне енген. Астана мен Қазан қалаларының арасындағы бауырластық орнаған 10 жылдың ішінде Сабантой мерекесі Елордада бірнеше мәрте өткізілді. Бүгінгі таңда астаналықтардың 11 мыңнан астамы татар ұлысының өкілдері болып келеді.

Сабантой мерекесін елорда қонақтары мен тұрғындары үшін көңілді өтті деуге болады. «Хан шатыр» СОСО жанындағы алаңда мерекеленді. Мерекеге қатысқан Астана қаласының әкімі Иманғали Тасмағамбетов былай деді:

«Қазақ еліне бауырларымыз мәдениеті мен руханиятын, озған іскерлігі мен кәсіпкерлерін алып келіп, екі елдің бауырластық, достық ниетін бір сәтке көтеріп тастады. Олай болатын болса, осы

елдің басшысы, Татарстанның Президенті Рустам Нұрғалиұлы Миннихановқа астаналықтардың атынан алғысымды білдіруге рұқсат етіңіздер!».

Дәстүр бойынша жиналған қауым ән тындап, би биледі, ұлттық ойындарға қатысып, білек күштерін сынады. Сабантой мерекесін тойлауға байланысты өз өнерлерін көрсетуге келген «Дуслық» татар білім беру-мәдениет орталығының төрайымы Яннат Низамутдинова:

«Сабантой біз үшін үлкен мереке. Біз ата-бабамызды еске алып, салт-дәстүр, әдет-ғұрпымызды ұлықтаймыз. Таяуда ғана қазақша-татарша сөздік шығардық. Өйткені түбі бір түркі тілдес ел болғандықтан тіліміз де, дәстүріміз де ұқсас. Мұндай мерекенің ЮНЕСКОның мәдени мұрасының қатарына енгені зор қуаныш», – деді.

Таңертеңненкешкедейін татардың ұлттық әуені ойнап, байқаулар, ән шашулар, билер өндірістік және ауылшаруашылық әлеуетін көрсететін көрмелер ұйымдастырылды.

Оның ішінде, ұлттық қолөнер шеберлерінің көрмесі келген жұртты таңтамаша қалдырды. Павлодар өңірінен арнайы келген Рамиль есімді жігіт қолөнер көрмесіне б а й л а н ы с т ы қуанышын да айтып қалды.

– Мен біріншіден Қазақстан халқына ризамын. Олар өте қонақжай, мейірімді болып келеді. Екіншіден, біздің бауырлас халқымызға осындай дәстүрлі мерекемізді тойлатуға мүмкіндік беріп отырғанына шүкіршілік етемін. Мен мына көрмені аралап жүріп, анамның туған күніне өзі жақсы көретін шәлісін сатып әпердім.

Осы күні Татарстан өнер шеберлерінің гала-концерті де өткізілді. Мәселен атап айтар болсақ, «Қазан» би ансамблі, «Татарстан» ансамблі, «Ворожея» орыс әндері ансамблі, «Шарм» шоу-театры, «Шаян» халықтық би ансамблі, «Кристалл», «Эльметэм», «Камские зори» би ансамблдері мерекенің көркін одан сайын қыздыра түсті.

Сондай-ақ, мерекелік сахнада Альберт Садрдинов, Иван Чернов, Марсель Вагизов, Регина Валиева, Рустем Маликов, Саида Мухаметзянова, Георгий Ибушев, Бахтияр Омаров, Алсу Сайфуллина, Зухра Назипова, Хамдуна Тимергалиевалар өнер көрсетті.

Ұлттық спорт түрлерін ентүрлі байқаулар ұйымдастырылып, ұлттық нақыштағы киімдерін киіп шыққан жастар ана тілінде ән айтып, би билейді. Ұлттық тағамдар әзірленіп, театрлық қойылымдар да халыққа ұсынылды.

Дәстүрге берік татар халқы бұл мерекені жыл сайын осылайша тойлап келеді.

Салтанатты шара соңында татар халқының салт-дәстүрін дәріптеп, мәдениетін дамытуға үлес қосып жүрген азаматтарға елорда әкімі Иманғали Тасмағамбетов пен Татарстан Президенті Рустам Миннихановтың арнайы грамоталары тапсырылды.

Аслан ЕСЕН

«Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешені Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың бастамасымен 2001 жылдың 8 қыркүйегінде ашылған болатын. Осыған орай «Атамекен» Қазақстан Картасы» Этно-мемориалдық кешені жыл сайынғы дәстүрге сай құрылғанына 13 жылдық мерейтойын атап өтті.

ҚАЗАҒЫМНЫҢ АЛТЫН ҰЯСЫ – АТАМЕКЕН

«Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешенінің мақсаты – мәдени құндылықтардың, халықтың қол жетімділік тарихи-мәдени және рухани байлықтарын сақтап, Қазақстанның тарихи атамұрасын білуге, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының бүкіл табиғи зоналары мен экономикалық жетістіктері мен мәдени байлықтарын сақтап және көбейту болып табылады. Атамекен танымдық-көркемдік кешені мемлекеттің тарихымен, онда тұратын халықтардың мәдениетімен танысуға мүмкіндік береді.

Мерейтой аясында кешенде «Қазағымның алтын ұясы – Атамекен» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді. Дөңгелек үстелдің шымалдығын ашқан кешен директоры Алма Қуандыққызы Алтыбаева былай деді:

– Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы айтқандай мына әлемде біздің жалғыз ғана Отанымыз бар болса, ол мемлекетіміз Қазақстан. Еліміз егемендік алған жылдардан бастап қарайтын болсақ, қол жеткізген табыстары жетерлік. Осындай жетістіктеріміздің бірі, әрі тәуелсіздігімізді нығайтуға күш салып, еліміздің тарихын, шежіресін насихаттап жүрген ашық аспан астындағы мұражай болып саналатын «Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешенінің 13 жылдық мерейтойын тойлауға жиналып отырмыз.

Бұдан әрі мекеме директоры қазіргі заманғы өмірде мәдениетке деген көзқарастың қажет екендігін сөз

процесінің өзіндік көрінісі десек артық айтқандай болмаспыз. Осы бағытты одан әрі жалғастыру үшін кешеннің одан әрі дамыту ісі үнемі қолға алынып келеді. «Атамекен» Қазақстан Картасы» Этно-мемориалдық кешенінің құрылғанына 13 жылдық мерейтойын атап өту жоспарға алынғаны да сол себептен. Осылайша еліміздің тарихын, мәдениеті мен салт-дәстүрін насихатталып, мекеменің жыл сайынғы туған күні республика деңгейінде атап өтілуде.

Сөз соңына қарай кешен директоры Алма Алтыбаева өз ойын былайша жалғастырды:

– Жалпы «Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешені елге деген сүйіспеншілік пен патриоттық сезімді арттыру бағытында көптеген маңызды шаралар өткізуге ұйытқы болып жүр. Соның бір себебі бүгінгі мекемеміздің туған күнін атап өту мереке аясында «Қазағымның алтын ұясы – Атамекен» тақырыбында дөңгелек үстелдің ұйымдастырылуында. Бұл дөңгелек үстелде қазақтың зиялылары мен мәдениет және өнер қайраткерлері бүгінгі мерекелік кешіміздің құрметті қонағы болып отыр. Сондай-ақ, одан кейінгі жаңалығымыз «ҚАЗАҚ ҮЙІ» этно-ауылдың ашылуы. Бұл қазақ үйде рухани мәдени өмірімізді өткен ғасырлармен байланыстырып, қазақты қорғаған киелі орын, киелі шаңырақ екенін көрсету.

«Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешені он үш жыл басқарған Қазақстан Ұлттық Комитеті Халықаралық Мұражайлар Одағы ИКОМ Қазақстанның президенті, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Үмітхан Дәуренбекқызы Мұңалбаева кешен қызметкерлерін мерейлі мерекемен де құттықтады.

етті. Себебі, мәдениет – бүгінгі шындықты паш ететін әлем. Жыл сайын кешенде әр облыстың жаңа макеттері ашылып отырады. Бұл тек кешен қызметкерлері мен әр облыстан келген тұрғындардың өз аймақтарында қандай макет болу керектігі жөнінде өз ойларын айтуы себеп болған.

Атамекен кешені Қазақстанның әрбір аймақтарының ең маңызды, шырайлы, сонымен қатар, нышандық белгісі бар жерлерін көрсетеді. Атамекен кешенінің алаңында сол аймақтардың ежелгі және мәдени тарихын баяндайтын қаншама ескерткіштер мен кесенелер орын алған. Мәселен, атап айтатын болсақ, Айша-Бибі, Бабаджа Хатун, Қожа Ахмет Яссауи, Жошы хан, Алаша хан кесенелері және т.б.

Сондай-ақ, айта кету керек Тәуелсіздігіміздің жиырма жылдығында Атамекен кешенінде Астана қаласының макеттері өз алдына панарома павильоны ретінде ашылды. Бұл да болса мекеменің жеткен жетістіктерінің бірі деп әбден айтуға болады. Сонымен қатар өз кезегінде мемлекетіміздің көз тартар жерлерінен хабардар болуға себін тигізеді. Сондай-ақ, қазақ халқының тарихи даму

– Аса құрметті «Атамекен» Қазақстан Картасы» кешенінің қызметкерлері! Әрі жақын, әрі туыс, әрі дос, әрі бауыр болған атамекендіктер!

2011 жылы елбасының бастамасымен ашылған үлкен мекеме, киелі Атамекен бүгінде бүкіл әлемге асқақтап, барша мемлекетке танымал болған мәдени ошақтардың бірі!

Әрбір отырғызылған ағаш, өсірілген гүл Атамекеннің қалай тыныс алғанынан хабар беріп тұрғандай! Елордаға алыс және жақын шетелдерден келген қонақтар атамекен кешеніне бас сұқпай кетпейтін!

Құметті Атамекен ұжымы!

Сіздердің әрқайсыларыңыз маған ыстықсыздар!

Жүрегімнің көкейіндегі сіздер үшін тұтанған жылулық, махаббат сезімі әрқашан да менің бойыма күш-қуат, жігер беретін! Қаншама жылдар бойы менімен бірге болғандарыңыз үшін сіздерге алғысымды білдіремін! Әлі де жеткен жетістіктеріңіз ары қарай жалғасын табады деген сенімдемін! Барлықтарыңызды «Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешенінің 13 жылдық мерейтоймен құттықтаймын!

**Үмітхан Дәуренбекқызы
Мұңалбаева**

*педагогика ғылымдарының
докторы, профессор*

Аталмыш жиынға Парламент Мәжілісінің депутаттары Баймуханова Галина Александровна, Бақытбек Смағұл және Нұртай Сабильянов, ақын, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Несіпбек Айт, сатирик Көпен Әмірбек, сондай-ақ, мәдениет және өнер қайраткерлері, қала қонақтары мен тұрғындары қатысты.

Сонымен қатар, мерекелік іс-шара аясында «ҚАЗАҚ ҮЙІ» этно-ауылдың тұсаукесер рәсіміне орай Астана қаласы Суретшілер Одағының қылқалам шеберлері ұсынған халқымыздың тарихы мен шежіресін, ұлттық болмысы мен құндылықтарын көркем бейнелермен әспеттейтін «Қазағым – ұлы елім» тақырыбында көрменің ашылуымен жалғасын тапты.

«Атамекен» Қазақстан Картасы» этно-мемориалдық кешенінің дамуы жолында белсенділік танытып, зор үлес қосқаны үшін қызметкерлерге және ақпараттық қолдау көрсеткендері үшін БАҚ-на және мекеме ұжымдарына «АЛҒЫС ХАТ» табыс етілді.

Кеш соңына қарай әртүрлі байқаулар ұйымдастырылып, жеңімпаздарға сыйлықтар табыс етіліп, мерекелік концертке ұласты.

Зылиха САЛИХ